

Číslo: 12/2014

ZPRAVODAJ

ekologických nevládních
organizací

OPTIMISTICKÝ NOVOROČNÍ ÚVODNÍK

Loni vyšlo najevo, že české hvozdy poprvé po šedesáti letech navštívila kočka divoká a kousek od Máchova jezera se nastěhovali vlci. Ministrem životního prostředí se stal velkopodnikatel v chemii, eurokomisařem pro energetiku a klima velkopodnikatel v ropě a komisařem pro životní prostředí zástupce Malty, kde v hrncích končí nemalá část naší populace stěhovavého ptactva. 5768 lidí v květnu jezdilo Do práce na kole.

Co nás tedy čeká v roce letošním? Proběhne velký boj o nová pravidla pro účast veřejnosti na rozhodování o tom, co se bude stavět v jejich okolí. Máme šanci prosadit, že se bude rozhodovat o tom, jak moc stavba poškodí životní prostředí, nejen o procedurálních formalitách. Evropská komise se chystá měnit směrnice, kterými se řídí soustava ochrany přírody Natura 2000. K lepšímu to nejspíš nebude. Ministři schválí novou Státní energetickou koncepci a dost možná to bude poslední příležitost pro uhelné společnosti, jak prolomit limity těžby. Ostatně Pavlu Tykačovi by jedna vila nad Prahou mohla stačit. Ministerstvo životního prostředí navrhne úplně nová pravidla správy národních parků v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Budou se týkat i důležitějších bodů, než jsou silnice pro hasiče v podmáčených lesích, ale i na ty možná dojde.

Že to může dopadnout dobře, ukazuje loňský osud senátorského zákona o Šumavě. Sotva kdo čekal, že návrh, který měl národní park otevřít developerům, smetou poslanci tak jednoznačně. Ekologické

Úvod

organizace nicméně čeká spousta práce. Neobejdeme se přitom bez spojenců. O výsledku mohou často rozhodnout ti, kdo si sami sebe v debatě o ekologických zákonech sotva dovedli představit.

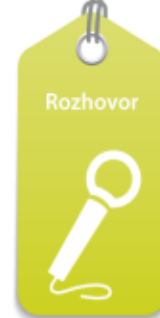
Marta Kotecká Misíková, Ředitelka kanceláře Zeleného kruhu

PETR CUHRA: „JSEM PŘESVĚDČEN, ŽE SE U NÁS PRODÁVAJÍ BEZPEČNÉ A KVALITNÍ POTRAVINY“

Petr Cuhra

Ing. Petr Cuhra vystudoval chemii a analýzu potravin na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze a bezprostředně poté nastoupil v roce 1989 do laboratoře Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) v Praze jako analytický chemik. Od roku 1993 do roku 2010 působil ve funkci vedoucího laboratoře, která se zabývala analýzou kontaminantů, pesticidů a přídavných látek v potravinách, nutričním složením potravin a prokazováním falšování potravin. Od roku 2011 je ředitelem inspektorátu SZPI v Praze, který má na starosti dozor nad kvalitou a bezpečností potravin v Praze a Středočeském kraji.

Kontrole kvality potravin a jejich analýze se věnujete už od ukončení Vašich studií a od roku 2011 jste ředitelem pražského inspektorátu

Státní zemědělské a potravinářské inspekce. S jakým nejzávažnějším případem falšování potravin jste se za tu dobu setkal.

Za nejzávažnější případy falšování považuji obecně ty, které ohrožují nebo mohou ohrozit zdraví lidí. V poslední době se s takovými případy setkáváme nejčastěji u doplňků stravy, kde nacházíme nebezpečné biologicky aktivní látky a léčiva, v některých případech dokonce léky na lékařský předpis. Asi nejzávažnější případ z této kategorie jsme zaznamenali v loňském roce, kdy jsme zachytili doplněk stravy DIA3IN určený pro diabetiky a deklarující schopnost regulovat „přírodním“ způsobem hladiny cukru. V uvedeném doplňku stravy jsme zjistili glibenclamid, což je léčivo na lékařský předpis určené pro léčbu cukrovky. Tento lék ovlivňuje metabolismus cukrů v lidském těle a jeho nevědomé požití diabetikem ho může ohrozit na zdraví i na životě. Zároveň tento výrobek obsahoval alkaloidy aconitin, hypaconitin a mesaconitin, které jsou charakteristické pro oměj (*Aconitum* spp.), což je jedovatá rostlina uvedená v Seznamu rostlin zakázaných při výrobě potravin.

Většina z našich čtenářů se kloní k tzv. trvale udržitelnému způsobu života a troufám si říct, že často nakupují lokální potraviny na farmářských trzích a biopotraviny. Jak to je s kvalitou a falšováním u biopotravin a potravin z farmářských trhů? Falšují se také a v jaké míře?

Já považuji trvale udržitelný způsob života a respektování Země a ohled na budoucí generace samozřejmě za velmi důležitý a správný. Nicméně, samotný nákup na farmářském trhu není automatickou zárukou nákupu kvalitní lokální potraviny. Je potřeba se vždy pídit po skutečném výrobci nebo producentovi dané potraviny, protože se setkáváme na farmářských trzích s prodejem

komerční produkce nakoupené v běžném velkoobchodě nebo v řetězci. My samozřejmě původ zboží na těchto trzích kontrolujeme, nicméně, je-li produkt pravdivě označen, je jen na spotřebiteli, zda je při nákupu dostatečně ostražitý a věnuje čas tomu, že si přečte informace na obalu a případně se seznámí s dalšími informacemi, které mu je prodejce povinen poskytnout. Setkávám se občas i ve svém okolí s překvapením z toho, že si lze na farmářském trhu koupit stejný med jako v supermarketu, ale za dvojnásobnou cenu. Je potřeba i zde počítat s tím, že prodej na farmářském trhu může být jen využíváním lidské hlouposti... Oproti tomu biopotraviny jsou poměrně striktně regulovány a jejich autenticita je kontrolována a ověřována, ale samozřejmě i v této oblasti občas můžeme narazit na podvod.

Jak Vy, jako spotřebitel vybíráte potraviny. Nedochází u Vás k tzv. "profesionální deformaci" po tom všem co u Vás v práci vidíte? A máte nějaké tipy pro nás laiky jak vybrat kvalitní potraviny a na co si dát pozor?

Myslím, že žádnou profesionální deformaci netrpím - na nákup se chodit nebojím, ani se při pohledu na regál s jogurty neorosím. Jsem přesvědčen, že se u nás prodávají bezpečné a kvalitní potraviny a že si můžeme vybírat i potraviny vysoké kvality (ty však nejsou zpravidla právě nejlevnější...). Větší problém spatřuji ve složení našeho jídelníčku. Ten je často nevyvážený a jednostranný, obsahuje málo čerstvého ovoce a zeleniny, zbytečně moc tuků a cukrů. Řada lidí se velmi detailně „pitvá“ ve složení potravin a v tom, jestli obsahují nějaká, možná zcela neškodná „éčka“, přičemž mám pocit, že by jim / nám neškodil trochu větší nadhled a větší pestrost stravy. Jako určité vodítko při nákupu potravin může sloužit cena – často čím vyšší cena, vyšší kvalita, avšak toto neplatí stoprocentně a je spousta případů, kdy lze kvalitativně srovnatelný výrobek koupit za výrazně nižší cenu jen proto, že není značkový nebo koupený v dražším obchodě. Ale to se poměrně špatně poznává.... Kdybych se měl pokusit naformulovat nějaké tipy pro nákup potravin, tak bych doporučil mít pestrý jídelníček, kupovat a konzumovat přednostně potraviny čerstvé a ty, které mi chutnají, tj. nebát se zohlednit subjektivní preferenci, a v neposlední řadě důkladně číst informace na obalech potravin. Domnívám se, že v současné době jsou na potravinách uvedeny veškeré údaje pro to, aby si každý mohl kvalifikovaně a správně vybrat.

Často se říká, že potraviny v Německu jsou kvalitnější, v Polsku méně kvalitní a že se k nám dováží výrobky nízké kvality. Česko bývá občas označováno jako "popelnice Evropy". Je tomu skutečně tak? A pokud ano, čím to je? Je naše legislativa benevolentnější nebo u nás spotřebitel stále spíš hledí na cenu než na kvalitu?

Za popelnici bych Česko rozhodně neoznačil. Legislativa v oblasti potravin je stejná ve všech členských zemích EU, takže v tom bych problém neviděl. Nicméně, samozřejmě existují suroviny levnější a suroviny dražší, technologie šetrné a technologie orientované pouze na maximální využití suroviny a obdobně potraviny kvalitnější a méně kvalitní. Já osobně vidím jako jednu z příčin současného stavu našeho trhu orientaci velké části spotřebitelů na co nejnížší cenu výrobků, která se logicky přenesla na výrobce a dodavatele. Ti ochotně vycházejí tomuto vstříc a nabízejí mnohdy levné potraviny nevalné kvality (za do jisté míry vrchol ledovce považují úspěch obchodů s prošlými potravinami...). Ale vedle těchto méně kvalitních potravin existují zároveň i kvalitní a špičkové výrobky. Svobodný trh nám poskytuje při výběru potravin obrovskou škálu možností a je často jen na nás, jestli jsme ochotni nebo schopni si za lepší kvalitu připlatit... Jsem však v tomto optimista a mám pocit, že se situace pomalu mění a důraz na cenu se začíná přesouvat na kvalitu. Ale na nějakou podstatnou změnu si budeme asi muset ještě chvíli počkat....

Máte nějaká přání do budoucna?

Přál bych si, aby k sobě lidé byli ohleduplní a byli na sebe příjemní, aby byli tolerantní vůči odlišnostem a dokázali se na sebe usmívat. Aby se dokázali radovat z běžných věcí, aby si dokázali vážit toho, že žijí ve svobodě a aby si uvědomili, že žijí v podstatě v blahobytu. A taky bych si přál, aby nám vládli moudří a spravedliví lidé a taky aby bylo v naší společnosti méně korupce. Jsou to drobnosti, ale kdyby se i jen část z nich splnila, byl bych docela spokojený ☺.

CO SE DĚJĚ?

Calla, Greenpeace, Hnutí DUHA a Jihočeské matky:

Energetická koncepce promarněných příležitostí

Vláda přerušila projednávání Aktualizace Státní energetické koncepce. Ta potvrzuje, že se klidně obejdeme bez uhlí za limity těžby i rozšiřování jaderných elektráren a že závislost na fosilních palivech by šlo výrazně srazit. Jeden z navržených scénářů možného vývoje české energetiky totiž počítá se zachováním hnědouhelných limitů a současným nerozšiřováním jaderných elektráren. A to i přesto, že ASEK promarní většinu příležitostí ke snížení energetické náročnosti ekonomiky i výrobě domácí čisté energie.

Calla: Vládní uranový dárek: chystejte těžbu u Brzkova

Vláda se poprvé od roku 1989 rozhodla zcela zásadně změnit kurz v oblasti těžby a zpracování uranu. Přijala plán ministra průmyslu Mládka na zahájení schvalovacího procesu, na jehož konci má být nový uranový důl mezi Brzkovem a Věžnicí na Českomoravské vrchovině. Bez toho, aby byla přijata nová surovinová politika státu – platná počítá s postupným útlumem těžby uranové rudy a sanací nemalých následků té minulé.

Spolky Naše budoucnost bez uranu založené místními občany v Brzkově a Calla s rozhodnutím vlády nesouhlasí, protože bylo přijato na základě účelově zkreslených argumentů. Rovněž starostové nejbližších sídel - Přibyslavi, Polné, Brzkova a Věžnice vydali své prohlášení „Odmítáme těžbu uranu u Brzkova“.

Hnutí DUHA: Bude Bohuslav Sobotka předsedou první české vlády, která sníží recyklační cíle?

Vláda dne 22.12. 2014 schválila Plán odpadového hospodářství. Postoj Hnutí DUHA a jejího odpadového experta Ivo Kropáčka si přečtěte pomocí odkazu výše.

Greenpeace: Ministři v Bruselu selhali, drancování moří bude pokračovat

17. prosince 2014 skončilo v Bruselu jednání Rady ministrů zemědělství a rybnářství členských zemí EU, na kterém se rozhodlo o rybolovných kvótách v evropských vodách pro rok 2015. Ministři nevyslyšeli doporučení vědců ani nerespektovali vlastní pravidla, podle kterých je třeba obnovit zdecimované populace komerčně lovených ryb. Drancování evropských lovišť tak může pokračovat i v příštím roce.

Klimatická koalice, Greenpeace, Hnutí DUHA, Česko proti chudobě, Ekologický institut Veronica: [Klimatická konference v Limě splnila jen část klíčových úkolů](#)

Politici a diplomaté dojednali v Limě jen část agendy pro novou mezinárodní dohodu o ochraně klimatu, většinu sporných otázek odložili na příští rok. Teď je řada na vládách jednotlivých států, které dostaly za úkol do března 2015 předložit návrhy na snížení emisí a další kroky.

Econnect: [Vlna demokracie zdola v EU: Europetice proti americké a kanadské obchodní dohodě získala v rekordním čase milion podpisů](#)

Zlomový okamžik v pro evropskou občanskou společnost nastal dne 4. prosince 2014. V ten den podepsal milióny občanů EU petici proti kontroverzním obchodním dohodám TTIP (mezi EU a USA) a CETA (mezi EU a Kanadou). Stalo se tak pouhé dva měsíce od zahájení sběru podpisů, což je historicky rekordní jev. Kampaň podporuje více než 320 občanských společností, odborových svazů a spotřebitelských organizací ze všech 24 unijních států. Obě dojednávané smlouvy mají ambice vytvořit největší obchodní bloky na světě a jít mnohem dále za obchodní ujednání - sjednotit celé segmenty trhu a zvýšit práva cizích investorů. Úmluvy však hrozí přenést reálnou rozhodovací moc do rukou velkého byznysu, jehož zájmy by byly postaveny nad demokracii a řadu veřejných zájmů, mimo jiné bezpečnost potravin a výrobků, ochranu životního prostředí nebo spotřebitelů. Například obavy ze zaplavení Evropy americkými potravinami s růstovými hormony, neoznačenými GMO, karcinogenními pesticidy či chlorem ošetřeným masem mají oporu v materiálech z vyjednávání, často rovnou formulovaných požadavky byznysu. Mezi kritiky úmluvy TTIP patří kromě celé řady politiků, organizací, odborníků i zainteresované veřejnosti mj. ekonomové Jeffrey Sachs či Joseph Stiglitz.

Zelený kruh, Čisté nebe, Hnutí Duha, Centrum pro životní prostředí a zdraví, Greenpeace ČR, Dejchej Brno, Pražské matky: [Milióny lidí žijí ve znečištěném ovzduší. Vláda situaci podceňuje](#)

Vláda dne 9.12. obdržela zprávu ministerstev životního prostředí a zdravotnictví o kvalitě ovzduší a spojených zdravotních rizicích za rok 2013. Nadlimitní znečištění zasahuje více než polovinu lidí. Závěry jsou navíc zkresleny loňskou mírnou zimou a papírové snížení smogu ve velkých městech „zařídilo“ umělé zvýšení hranice pro jeho vyhlášení. Aby se skutečně zlepšilo prostředí, v němž žijeme, musí vláda přijít s vylepšením zákona a také s konkrétními programy, které pomohou vyčistit vzduch. Z vládní zprávy vyplývá, že na území České republiky představuje největší problém jemný prach (částice PM10, PM2,5) a benzo(a)pyren. V místech zatížených dopravou, jakými jsou velkoměsta Praha, Brno a Ostrava, jsou to navíc oxidy dusíku. V závěrech ministerstvo uvádí, že oproti roku 2012 klesl počet obyvatel vystavených nadlimitním dávkám škodlivin v ovzduší.

Související: Čisté nebe: [Ovzduší v Ostravě je jako v Paříži?](#)

Ekolist: [Asi 125 milionů Evropanů je ohrožováno nadměrným hlukem](#)

Každý čtvrtý Evropan je nadměrně vystaven škodlivému hluku, zejména v důsledku intenzivní dopravy. Takový závěr vyplývá ze zprávy Evropské agentury pro životní prostředí (EEA), která byla zveřejněna v Kodani. Podle dokumentu Hluk v Evropě 2014 žije v současné době odhadem 125 milionů Evropanů v podmínkách hladiny hluku vyšší než 55 decibelů, napsala agentura DPA. EEA v dané souvislosti varuje, že přílišná hlukost nejenže těžce dopadá na psychiku a fyzický stav lidí, ale může vést až k předčasným úmrtím.

Ekolist: [ČR se nelíbí návrh směrnice o omezení emisí ze středních zdrojů. Podle Brabce je příliš mírná](#)

Česká republika se v Bruselu zdržela hlasování o návrhu směrnice, která má v budoucnu omezit emise ze středních spalovacích zdrojů, tedy například z kotlů firem či vytopen. Členské země EU si přesto svou pozici ujasnily a mohou tak začít vyjednávání v Evropském parlamentu. Právě od nich si Praha slibuje změny, které jí umožní směrnici nakonec podpořit.

Ekolist: [Blatnicková uznala právo ČR rozhodnout o využívání jaderné energie](#)

Předsedkyně rakouské horní komory Ana Blatnicková uznala právo Česka rozhodnout si, zda bude využívat jadernou energii k výrobě elektřiny. Uvedla to v Praze po setkání se svým českým protějškem Milanem Štěchem. Rakousko výrobu elektřiny z jádra odmítlo a staví se dlouhodobě proti zvažované dostavbě jihočeské jaderné elektrárny Temelín.

Hnutí Duha: [Velké šelmy a lidé mohou žít v Evropě vedle sebe, říká studie zveřejněná v prestižním časopisu Science](#)

Nová studie publikovaná v jednom z nejprestižnějších vědeckých časopisů světa- *Science*– hodnotí aktuální stav populací a perspektivy velkých šelem v Evropě. Rozsáhlý kolektiv 76 autorů z 26 evropských zemí včetně tří českých biologů – Luďka Bufky ze Správy Národního parku Šumava a Miroslava Kutala i Martina Váňi z Hnutí DUHA Olomouc – zjistil, že alespoň jeden druh velké šelmy obývá zhruba třetinu kontinentální Evropy a jejich populace byly v 21. století většinou stabilní nebo mírně rostoucí. Důvodem

úspěšné obnovy evropských populací je lepší legislativní ochrana, pozitivní postoje veřejnosti a řada dalších opatření, které usnadňují soužití velkých šelem a lidí.

ČESON: [Olomouc se poprvé zalíbila netopýrům jižním](#)

Vzácný netopýr jižní (*Pipistrellus kuhlii*), který má domov především ve Středozeří, letos poprvé zavítal do Olomouce. Odborníci z Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) zde zaznamenali hned dva jedince, na oba upozornili obyvatelé města. Jedná se o zatím nejsevernější doložený výskyt tohoto druhu v Česku.

Arnika: [O záchraně sněžného levharta bude jednat mezinárodní výbor právních expertů](#)

Záchrana domova pro poslední asi dvě stovky sněžných levhartů v Kazachstánu bude hlavním tématem jednání mezinárodního výboru právních expertů. Ti dohlíží na dodržování práva veřejnosti účastnit se rozhodování o životním prostředí. Přirození prostředí levharta totiž ohrožují plány na výstavbu luxusního lyžařského letoviska. Na území nedotčené přírody Národního parku Ile-Alatau v horách Ťan Šanu se ji snaží prosadit podnikatelská skupina krytá některými politiky. Přestože obyvatelé proti privatizaci a devastaci přírody protestují, úřady jejich názor ignorují. Kazachstán tím porušuje mezinárodní úmluvu.

Koalice pro řeky: [Ochrany přírody a výhodné lesnictví mohou jít ruku v ruce](#)

Že je možné spojit ekonomický přínos zejména pro malé a střední vlastníky lesa s výhodami pro ochranu přírody, ukazuje už druhá sezóna unikátního projektu v čehovickém biocentru. Koncem prosince ji zahájila Koalice pro řeky, která tady obnovuje tradiční způsob obhospodařování lužních lesů. Majitelé lesů nebudou muset čekat dlouhá desetiletí na ekonomický přínos z nově založeného lesa, ten se dostaví již za 10-15 let. Do lesních prací se navíc zapojují dlouhodobě nezaměstnaní místní lidé vybraní ve spolupráci s Úřadem práce v Prostějově a organizací Člověk v tísni.

Ekolist: [Mění se pravidla pro označování potravin](#)

Od soboty 13. prosince se v celé EU včetně České republiky změní pravidla pro označování potravin. Údaje na obalech mají být čitelnější než doposud a v seznamu

složek budou muset nově být zvýrazněny alergeny. Tuzemské potravináře nové značení přijde na miliony korun, zjistila ČTK v anketě mezi nimi. Potravinářská komora přesto snahu EU sjednotit pravidla vítá.

Probio: [Ekologicky obhospodařovaná půda je cenným pokladem](#)

Půda a zemědělství, to je tisíce let staré nerozlučné partnerství. Zemědělec se bez půdy neobejde. Kvalita zemědělské půdy ovlivňuje zemědělskou výrobu. O tom, že je třeba s půdou jako základním zdrojem zacházet šetrně a s úctou, není pochyb. Zřejmě o tom nepochybuje ani **Organizace spojených národů, která vyhlásila rok 2015 Mezinárodním rokem půdy.**

Související: [Děti Země: České půdy ubývá a ubývá a ubývá...](#)

LEGISLATIVA

Poslanecká Sněmovna

Sněmovna v prosinci schválila novelu zákona o soudních poplatcích v původním znění, tzn. zamítla pozměňovací návrh Senátu. Z toho vyplývá, že osvobození neziskových organizací od soudních poplatků je pouze dočasné, na 18 měsíců od účinnosti zákona. Novela nabyla účinnosti 29.12.

Sněmovna dále ve třetím čtení schválila novelu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). K novele byla podána řada pozměňovacích návrhů, které by téměř všechny v případě přijetí zhoršili postavení dotčené veřejnosti oproti stavu v předkládané

novele. Většina jich byla zamítnuta, některé však bohužel prošly. Je pravděpodobné, že další změny nastanou v Senátu.

Senát

V Senátu se nic zásadního ohledně životního prostředí v prosinci nedělo.

Vláda

Vláda se v prosinci zabývala mimo jiné aktualizací Státní energetické koncepce. Jednání o ní nebyla zatím uzavřena, nejzásadnější spornou otázkou je otázka limitů pro těžbu uhlí.

ZAHRANIČÍ

[EU se otvírá geneticky modifikovaným plodinám](#)

Instituce Evropské unie se dohodly na otevření geneticky evropského zemědělství geneticky modifikovaným plodinám. První povolení k pěstování těchto rostlin však budou udělena nejdříve příští rok a jednotlivé státy budou smět jejich pěstování na celém svém území nebo jeho části zakázat. Informovala o tom Evropská komise.

[Do Evropy se s úspěchem vrací velké šelmy. Nejpočetnější je populace medvědů](#)

Do Evropy se podle nové studie švédských vědců uveřejněné v prestižním časopise Science s úspěchem vrací původní druhy velkých šelem. Medvědi, vlci, rysi a rosomáci už prý obývají zhruba třetinu rozlohy starého kontinentu, nepočítáme-li území Běloruska, Ukrajiny a evropské části Ruska. Na studii se podíleli také čeští biologové.

[Unikátní větrná elektrárna napodobující strom využívá i ten nejlehčí vánek](#)

Je to stylizovaný strom s ocelovým kmenem, na němž je stovka zelených plastových listů

fungujících jako maličké a tiché větrné elektrárny. Větrný strom, který vyvinula francouzská firma, by mohl přes svou skrovnou produkci přispívat k zásobování obcí elektřinou, píše agentura AFP.

[Německo nedokončilo transformaci energetiky. Jeho emise CO2 stále rostou](#)

V Německu i přes masivní podporu obnovitelných zdrojů elektřiny rostou emise oxidu uhličitého (CO2). Je to důsledek nedokončené transformace energetiky, kdy v zemi vedle sebe funguje starý systém založený na uhelných a jaderných elektrárnách a nový systém, v němž hlavní roli hraje výroba elektřiny ze slunce a větru, řekl státní tajemník ministerstva životního prostředí Jochen Flasbarth. Podle něj je do budoucna třeba přizpůsobit celý energetický systém země potřebám obnovitelných zdrojů.

[Pařížská starostka chce do šesti let z centra vykázat většinu aut](#)

Pařížská starostka Anne Hidalgo oznámila, že se chystá omezit v centru francouzské

metropole osobní automobilovou dopravu. Chce tím prý zabránit dopravním zácpám a znečištění ovzduší, které město na Seine dlouhodobě trápí. Do čtyř čtvrtí v centru Paříže by směly podle plánu socialistické starostky od roku 2020 jen jízdní kola, autobusy, taxíky, sanitky a vozy místních obyvatel či zásobování. Zpočátku by se mělo opatření týkat pouze víkendového provozu, pokud by se ale osvědčilo, mohlo by se prý rychle rozšířit i na zbytek týdne. Dieselová auta by měla podle starostčiny představ z vnitřního města zmizet úplně.

Mravenci pomáhají nejen v pohádkách, ale čistí i moderní velkoměsta

Ve velkoměstských ulicích není problém přehlédnout, že vedle lidí jsou jejími obyvateli také zástupci hmyzí říše. To ale neznamená, že zde nežijí a dokonce, že velmi usilovně nepracují. Podle studie North Carolina State University (NCSU) právě hmyz a další členovci podstatně přispívají k čištění města a odstraňování odpadu z ulic měst. „Spočítali jsme, že členovci jen v oblasti ulic Broadway a West Street v New Yorku zkonzumují za rok více než jednu tunu odhozených potravin,“ říká Elsa Youngsteadtová z NCSU. Podle ní to představuje například hromadu 60 000 hot dogů, které každý rok hmyzí metaři zlikvidují. A to navzdory faktu, že v zimě nepracují.

Tanzanie zatkla údajného organizátora pašování slonoviny ve světě

Policie v Tanzanii zatkla keňského podnikatele, kterého podezřívá z organizování mezinárodního pašování slonoviny. Spojuje ho hlavně s rekordním množstvím slonoviny, kterou v červnu v Mombase zabavila keňská policie. Zadržený Feisal Mohamed Ali je od poloviny roku na seznamu Interpolu nejvíce hledaných

pašeráků slonoviny na světě a dosud se mu dařilo ukrývat. Mezinárodní policejní sbor ho označil za pachatele zločinů proti životnímu prostředí. Není jasné, zda bude obžalován a souzen v Keni či Tanzanii.

Severní bílí nosorožci se prý už nedokážou přirozeně rozmnožit

Tři vzácní severní bílí nosorožci ze Zoologické zahrady Dvůr Králové, kteří od roku 2009 žijí v keňské rezervaci Ol Pejeta, prý s největší pravděpodobností nebudou schopni přirozeného rozmnožení. Agentuře AP to sdělili zástupci parku. Hrozí tak vymření druhu. Nemožnost přirozené reprodukce severních bílých nosorožců potvrdil i vedoucí zahraničních projektů dvorské zoo Jan Stejskal.

Související: V americké zoo uhynul jeden ze šesti posledních nosorožců severních bílých

Před 100 lety zemřel John Muir, duchovní otec amerických národních parků

Před 100 lety, 24. prosince 1914, zemřel v Los Angeles muž, který se zasloužil jako málokdo o zachování americké divočiny v téměř nedotčeném stavu. Skotský rodák a přírodovědec John Muir procestoval hlavně kalifornské pohoří Sierra Nevada, o divočině napsal řadu knih a esejí a je považován za jednoho z duchovních otců amerických národních parků. Díky jeho snahám vznikly Yosemiteký národní park a Národní park Sequoia.

Největší chemická katastrofa se stala před 30 lety. Jedy z továrny v Bhópálu unikají dodnes

Za největší chemickou katastrofu v dějinách bývá označován únik plynů z pobočky amerického koncernu Union Carbide v indickém Bhópálu. Neštěstí, k němuž došlo

před 30 lety, v noci z 2. na 3. prosince 1984, a za něj bylo teprve v červnu 2010 odsouzeno prvních osm lidí, si bezprostředně a během prvního týdne vyžádalo na 8000 obětí a dalších asi 15 000 lidí zemřelo v následujících letech. Následky otravy trpí přes 100 000 lidí a další nemocní přibývají - místo někdejší továrny na pesticidy totiž dodnes není vyčištěno, takže z něj i nadále unikají jedy do půdy a podzemní vody.

[V izraelské pouštní rezervaci uniklo z ropovodu množství ropy. Obnova bude trvat roky](#)

Poblíž jihoizraelského města Ejlat uniklo v noci na čtvrtek z porušeného ropovodu několik tisíc litrů ropy. List The Jerusalem Post napsal, že jde o jednu z nejhorších ekologických katastrof v historii země a že obnova místa, které je pouštní přírodní rezervací, potrvá možná několik let.

DOPORUČUJEME

PRÁCE

[Oživení hledá účetní/ho a asistenta/tku v jedné osobě](#)

V případě zájmu o tuto pozici **zašlete motivační dopis a strukturovaný životopis nejpozději do 25.01.2015 na email marie.civerna@oziveni.cz.**

[Glopolis: Projektový finanční manažer/manažerka](#)

Glopolis promýšlí a podporuje společenské změny, jejichž cílem je chytrá ekonomika, vyšší politická kultura a zodpovědné globální řízení. Finanční manažer se bude věnovat finanční správě projektů v oblasti zodpovědné spotřeby potravin, především mezinárodního projektu globálního vzdělávání na školách v 9 evropských zemích. Pokud vás tato nabídka zaujala, **zašlete nejpozději do 27.1. 2015 svůj životopis spolu s motivačním dopisem a dalšími relevantními přílohami na e-mail: frelichova@glopolis.org.**

CO SI PŘEČÍST

[Greenpeace: Vše směřuje k zodpovědnému palmovému oleji](#)

Už jste určitě slyšeli, v čem je problém: rapidně se rozrůstající průmysl palmového oleje, konzumování pralesů, vysušování na uhlík bohatých rašelinišť a ostrý konflikt mezi místními lidmi a dělníky. Ale kdybyste měli určit, co se zdá být klíčovým řešením, co byste řekli? Vládní omezení a kontroly? O to se snažíme a budeme v tom samozřejmě pokračovat, ale v místech jako Indonésie je příliš málo politické vůle rušit rozlehlé koncese nahrazující zbývající indonéské pralesy a rašeliniště.

[Deník referendum: Unikátní projekt se pokouší využít metodu středního lesa](#)

Že je možné spojit ekonomický přínos zejména pro malé a střední vlastníky lesa s ochranou přírody, ukazuje již druhá sezóna unikátního projektu v čehovickém biocentru. Koncem prosince ji zahajuje Koalice pro řeky, která tady obnovuje tradiční způsob obhospodařování lužních lesů.

Greenpeace: [Změňte jídlo a změňte svět: 5 způsobů, jak zmírnit dopad toho, co jíte, na životní prostředí](#)

Pokud přemýšlíte, jak změnit svůj jídelníček, abyste byli zdravější, je možná načase přemýšlet také o tom, jak se stravovat, aby i naše planeta byla zdravější. V tomto článku najdete pět rad, jak můžete snížit svůj vliv na svět.

NA CO SE PODÍVAT

[Občanské noviny: Špatný VTTIP](#)

O transatlantické smlouvě o volném obchodu se u nás příliš nepíše, Občanské noviny ale o aktivitách českých občanů natočily krátkou reportáž.

[Občanské noviny: Škola udržitelného života](#)

Další prosincový díl Občanských novin, tentokrát o aktivitách jedné z našich členských organizací - střediska ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER.

[Nedej se: Příroda v reklamě](#)

O (zne)užívání přírody v reklamě a o greenwashingu v prosincovém díle Nedej se.

[Tající Grónský ledovec je pro vědce stále plný záhad a překvapení](#)

„Každých pár let se o Grónském ledovci dozvíme něco nového. A pokaždé nás překvapí, že ledovec dělá něco, co jsme nevěděli, že by dělat mohl,“ říká vědec Michael MacFerrin, kterému se podařilo odhalit jedno z řady nových ledovcových překvapení. Aktuální poznatky o soustavě ledovců na největším ostrově světa dává tušit, že voda z tajícího sněhu a ledu spouští řadu nečekaných mechanismů. Jedno je ale

podle vědců jisté: Grónský ledovec taje. Rychleji, než se předpovídalo.

AKCE

[Přednáška Ashish Kothari: Radikální ekonomická demokracie: lokální a udržitelné alternativy v Indii.](#)

Přednáška
indického

>>TIP Zeleného kruhu<<

environmentalisty, publicisty a spoluautora knihy *Churning the Earth*, která kritizuje důsledky ekonomické globalizace a ideologie růstu v Indii. Ashish Kothari bude hovořit o svém konceptu „radikální ekologické demokracie“ jako o reálné alternativě současného ekonomického systému. Jádrem prezentace budou konkrétní indické iniciativy zdola, zaměřené na zajištění základních potřeb, skutečné demokracie a na alternativní přístupy k produkci, spotřebě a distribuci. Pořádá Trast pro ekonomiku a společnost ve spolupráci s Katedrou environmentálních studií FSS MU, Ekumenickou akademií Praha a NAZEMI. Přednáška se koná **22. ledna v Brně v prostorách Otevřené zahrady Nadace Partnerství**

[Konference: Squatting, právo na město a obecně sdílené statky](#)

Jaké je postavení lidí ve městě a kdo, a co rozhoduje o podobě města, ve kterém žijeme? Máme jako občané právo do toho mluvit a nejen mluvit, ale i jednat? A jak jednat? Můžeme přestupovat zákon? K čemu může být squatting dobrý? Je to prostředek nebo cíl anebo obojí? Znamená squatting vyvlastňování nebo znárodnění anebo přichází se zcela jiným konceptem - „commons“? Co jsou to „commons“ (obecně sdílené statky) a jak se liší od soukromého a státního vlastnictví?

A jak se to má se soukromým vlastnictvím?
Přijďte diskutovat, zapojit se a tvořit historii!
Už v sobotu 17. ledna v Praze.

Konference „Jak posuzovat sexistickou reklamu“

Nesehnutí váz zve na **konferenci „Jak posuzovat sexistickou reklamu“**, která se uskuteční **ve čtvrtek 22. 1. 2015 od 10 do 16 hodin** v Brně v Kanceláři veřejného ochránce práv (Údolní 39, 602 00, Brno) pod záštitou veřejné ochránkyně práv Mgr. Anny Šabatové, Ph.D.

STEP: Třídenní kurz na téma environmentálního poradenství.

Na kurzu se účastníci seznámí s environmentálním poradenstvím a získají konkrétní představu o charakteru této práce. Dozví se, jak funguje ekoporadenství v ČR i v zahraničí, jaké jsou jeho metody a standardy a součástí je nácvik ekoporadenských dovedností. **Třídenní kurz**

Environmentální poradenství proběhne v Ostravě 3.2., 4.2. a 10.2. 2015.

Calla: Lednový Zelený čtvrtek nese název "Vymírání pod ochranou státu".

S entomologem Lukášem Čížkem si budeme povídat o tom, proč ani velké peníze v ochraně přírody nezabraňují vymírání dalších druhů, k čemu máme rezervace a proč vymírají zároveň druhy lesů i bezlesí. Akce se koná v českobudějovické galerii Měsíc ve dne ve čtvrtek 15. ledna 2015 od 18 hodin.

Tradiční vaření s tetičkou Lekešovou

S autorkou knihy „*Jak se dříve a co se jedlo v Hluku, aneb opomíjená jídla a zvyky*“ Marií Lekešovou se naučíte vařit či péct tradiční jídla Bílých Karpat v sobotu 17. ledna 2015 v Hostětíně.

Na přípravě obsahové části jednotlivých sekcí se podíleli: Zuzana Vachůnová, Aleš Ziegler a Magda Blechová.

Rozhovor připravila Tereza Lišková a Zuzana Vachůnová.

Fotografii poskytla Lucia Patoprstá.